

„Biuletyn IPN” nr 11/2017

Polskie powstania narodowe to główny temat listopadowego numeru. Zbliżając się do setnej rocznicy Odzyskania Niepodległości, chcemy przez rok w każdym numerze przypominać drogi wiodące do Niepodległości. Zaczynamy od przedstawienia niezłomnego ducha polskiego, który sprawiał, że biliśmy się o wolność nawet na zesłaniu.

Konfederacja Barska (1768–1772) była pierwszym zrywem niepodległościowym i patriotycznym o szczególnie religijnym i narodowym charakterze. W PRL określano ją jako „wsteczny ruch szlachty polskiej, który doprowadził do I rozbioru Polski”. W Powstaniu Listopadowym (1830) o wolność i całość Rzeczypospolitej w jej przedrozbiorowym kształcie walczone także na Litwie. Polscy powstańcy, zsyłani przez władze rosyjskie na Sybir jako element niebezpieczny i demoralizujący, również tam na zesłaniu – m.in. w Omsku i Irkucku – buntowali się przeciwko caratowi. Warszawskie manifestacje patriotyczno-religijne 1861 roku stanowiły preludium Powstania Styczniowego.

Spośród zrywów XX-wiecznych ukazujemy

bohaterską obronę Lwowa przed Ukraińcami w 1918 roku, powstanie sejneńskie 1919 roku, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919, trzy Powstania Śląskie 1919-1921, antysowieckie powstanie w 1940 r. w kresowym Czortkowie oraz - wykazujące wiele analogii z Powstaniem Styczniowym - polskie powstanie antykomunistyczne, czyli działania zbrojne konspiracji po II wojnie światowej, kontynuującej walkę Armii Krajowej i formacji narodowych z okupantem niemieckim i sowieckim.

Prezentujemy sylwetki trzech nietuzinkowych postaci: świętego Brata Alberta (Adama Chmielowskiego) - powstańca styczniowego, malarza, opiekuna ubogich; arcybiskupa Antoniego Baraniaka, który niezwykle zasłużył się dla polskiego Kościoła działającego w realiach komunistycznych; Margarity Szarowej z Moskwy, która przyjęła chrzest w środku stalinowskiej nocy, a później pośredniczyła w kontaktach między katolikami z Polski i Rosji.

Do numeru dołączono DVD z filmem dokumentalnym „Rok 1863” oraz filmem animowanym „Niewyciężeni”.

SPIS TREŚCI

Polskie powstania

Piotr Szubarczyk - Z Boga ordynansu.
Konfederacja barska (1768-1772)

[Kazimierz Krajewski - „Jęliśmy się oręza w duchu jedności z Królestwem Polskim”.](#)
[Powstanie listopadowe na Litwie](#)

Marek Klecel - Nieustający duch

insurekcji. Bunty na Syberii

Tomasz Łysiak - Manifestacje
patriotyczno-religijne 1861 roku.
Preludium Powstania Styczniowego

Łukasz Jastrząb - Niezapomniany zryw.
Powstanie Wielkopolskie 1918-1919

[Paweł Naleźniak - Obrona Lwowa w 1918 roku](#) (artykuł do pobrania)

Wiesław Jan Wysocki - Powstanie
sejneńskie 1919

Sebastian Rosenbaum - Powstania
śląskie

Anna Zechenter - Powstanie w
Czortkowie

Tomasz Łabuszewski - Polskie powstanie
antykomunistyczne

Komentarze historyczne

Konrad Białecki, Rafał Łatka - Arcybiskup
Antoni Baraniak

Święci w dziejach narodu

Siostra Krzysztofa Babraj - Święty Brat
Albert

Ludzie wolności

Andrzej Grajewski - Świadek z Moskwy.
Margarita Szarowa (1921-2008)

Pliki do pobrania

[„Biuletyn IPN” nr 11/2017 \(pdf, 55.35 MB\)](#)